

Faktura ustrukturyzowana nie jest dokumentem handlowym

🔔 Obserwuj kategorię: Księgowość

21 września 2023, 13:59

Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy
Doradztwo podatkowe

Faktura ustrukturyzowana nie nadaje się do roli dokumentu handlowego ze wszystkich możliwych powodów. Można usiłować nadać tej fakturze charakter dokumentu handlowego, ale wymaga to wielu dodatkowych działań prawnych – pisze profesor Witold Modzelewski.

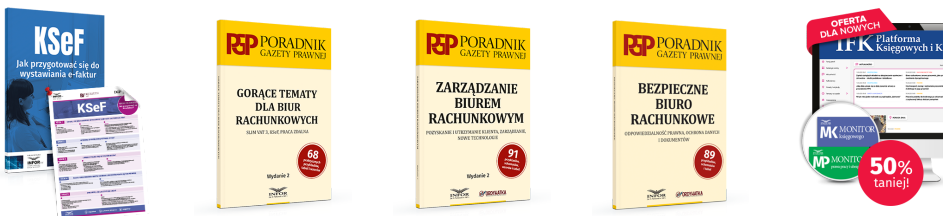
Faktury ustrukturyzowane będą używane do oszustw i wyłudzeń?

W jednej z głównych codziennych mediów politycznych wspierających cyfryzację wszystkiego co popadnie (synonim „postępu”), pojawiła się dość unikatowa publikacja zaprzeczająca jego dotychczasowej linii. Otóż **podzielono się z nami odkryciem, że tzw. faktury ustrukturyzowane, które obowiązkowo będą wystawiane od połowy przyszłego roku, mogą być wykorzystywane dla nowych oszustw.**

Dla tych, którzy zmogli bełkotliwe **przepisy** na ten temat nie jest to żadne odkrycie: **dużo łatwiej będzie sfalszować ten dokument**, zwłaszcza przez nieuczciwych pracowników, a **koszty** ich mactw poniosą ich pracodawcy, czyli podatnicy.

Ale nie o tych zagrożeniach tu mowa: otóż owo medium odkryło, że **obowiązkowo wystawiane i (wirtualnie) otrzymane faktury poprzez KSeF mogą rodzić ryzyko, że jakiś oszust będzie w ten sposób wyłudzać zapłatę**, bo – jeśli dobrze rozumiem te wywody – wirtualne „otrzymanie” tej faktury rodzi dług z tytułu „zakupu powietrza” (czyli niczego): taka jest ponoć cudowna moc tych faktur. Jest to być może pokłosie jakiejś konferencji prasowej jednego z wysokich urzędników resortowych, który ponoć odrzekł, że owo „wirtualne otrzymanie” tychże faktur poprawi... płynność podatników, bo przyspieszy płatności (krótsze terminy, które jakoby będą biec od dnia „wirtualnego” otrzymania tych faktur).

AUTOPROMOCJA

Jaki charakter ma faktura w VAT?

Jedni czytając ten tekst przecierali oczy, drudzy pukali się w czoło. Oni tak na poważnie? Przecież **faktura wystawiona na podstawie przepisów o VAT ma wyłącznie charakter podatkowy**, bo jest wyłącznie dowodem księgowym dla potrzeb prowadzenia ewidencji podatkowej (**można ją wystawić z góry przed dokonaniem czynności, która może nie mieć charakteru causalnego**). Dokument ten nie wywołuje ex lege jakichkolwiek skutków cywilnoprawnych, bo nie

może z istoty: tak jak nie wywołuje tych skutków dowód wewnętrzny czy dokument celny. Jest to wyłącznie **faktura podatkowa**.

Faktura jako dokument handlowy

Strony umowy mogą nadać jej znaczenie cywilnoprawne, ale to zależy od ich woli. Tak się też stało w naszym kraju przed 30 laty, bo faktura VAT miała właśnie być również fakturą handlową (inaczej nikt by ich nie wystawiał). To ówczesne władze wymyśliły jej tę rolę po to, aby był interes prawny posługiwania się tymi dokumentami. Stąd również obowiązek podpisywania tych dokumentów przez obie strony umowy, regulowanie w ich treści zagadnień bez znaczenia prawnopodatkowego np. terminów płatności oraz uznawanie ich doręczenia za moment powstania zobowiązania po stronie dłużnika.

Przez to faktury VAT stały się z woli stron umów:

- sposobem określenia treści umowy,
- wezwania do zapłaty a ich akceptacja formą uznania długu,
- niezbędnym dowodem powstania roszczenia przez wierzyciela cywilnoprawnego.

Ale powyższa rola nie wynika z podatkowego statusu tych faktur, tylko tak zdecydowali przedsiębiorcy jako strony umów. A miało być inaczej, bo powyższą misję cywilnoprawną mogły pełnić inne niepodatkowe dokumenty (np. noty, wezwania, faktury handlowe).

Dalszy ciąg materiału pod wideo

Faktura ustrukturyzowana nie nadaje się do roli dokumentu handlowego

Faktura ustrukturyzowana nie nadaje się do roli dokumentu handlowego ze wszystkich możliwych powodów. Wymienię te najważniejsze:

- jej „otrzymanie” przez nabywcę (usługodawcę) jest przymusowe i niezależne od woli potencjalnego dłużnika,
- nie można odesłać lub odmówić przyjęcia tego dokumentu (przymusowe doręczenie),
- wystawca nie może anulować tego dokumentu w przypadku gdy wystawił go pod wpływem błędu,
- ustalenie przy pomocy tego dokumentu jakichkolwiek treści o charakterze cywilnoprawnym jest z istoty bezskuteczne, bo wystawienie i doręczenie tego dokumentu jest aktem jednostronnym wystawcy i nie ma tu jakiegokolwiek elementu konsensualnego (istotą umowy jest zgodna wola obu stron),
- dokument ten najczęściej będzie wystawiony i doręczony przed wykonaniem umowy przez zobowiązanego (spełnieniem świadczenia), czyli nie może stanowić wezwania do zapłaty długu, który jeszcze nie powstał.

Oczywiście można usiłować nadać tej fakturze charakter dokumentu handlowego, ale wymaga to wielu dodatkowych działań prawnych. Podatnicy z reguły deklarują, że funkcje cywilnoprawne przejmą u nich inne dokumenty a faktury ustrukturyzowane będą wyłącznie używane zgodnie z ich celem, czyli dla celów prowadzenia ewidencji podatkowych. Podatnik może nawet zrezygnować z podawania na fakturze rachunku bankowego, bo dokument ten nie będzie miał również charakteru rozliczeniowego.

Prof. dr hab. Witold Modzelewski